

Deklarasyon linivèsèl Dwa Moun

Jou ki te 10 desanm 1948, Asanble Jeneral Nasyonzini te vote epi pwoklame Deklarasyon linivèsèl sou Dwa Moun ki andedan ti liv sa a. Apre li fini fè gwo jès moun pa kabliye sa a, Asanble Jeneralla te rekòmande tout peyi ki manm Nasyonzini yo, pou yo pibliye Deklarasyon an epi fè tout mwayen posib pou simaye li afiche li toupatou, fè moun li ak fè kòmante sou deklarasyon an, sitou nan lekòl ak lòt lokal kale yo fè edikasyon moun, kèlkeswa sitiyasyon politik peyi yo oswa teritwa yo.

Entwodiksyon

Lè nou sonje ke desizyon rekonet vale chak moun genyen nan li menm-menm kom moun, desizyon rekonet tout moun gen menm dwa egalego, dwa pesonn pa ka wete nan men yo, desizyon sa a se veritab baz libete, veritab baz lajistis ak jape sou te a.

Lè nou sonje ke inyorans ak mepri dwa moun, konn lakoz dives move zak sovaj, zak ki revolte konsyans mezi moun sou te a, san nou pa bliye ke, pi gwo espwa nou kom moun, seke yon jou va rive li chak kretyen-vivan va gen libete lapawol, libete pou li gen konviksyon pesonelli, yon jou li tout moun va santi yo debarase ak laperez ak lamize sou te a.

Lè nou sonje nesosite pou gen yon seri regleman ki pou pwoteje dwa moun sou te a, dekwa pou lezom pa toujou santi yo oblije pran lezam pou delivre tet yo anba chef k ap kraze brize ak moun k ap fè abi.

Lè nou sonje nesosite pou nou ankouraje tout nasyon tabli relasyon bon zanmitay antre yo.

Lè nou sonje ke nan batiste Nasyonzini an menm, pep peyi manm yo te retounen deklare anko, ke yo gen lafwa nan dwa fondalnatal chak moun, lafwa nan diyite ak vale chak kretyen-vivan, lafwa nan dwa egalego pou ni fanm, ni gason.

Lè nou sonje ke tout peyi sa yo te pran pozisyon anfave pwogre sosyal sou te a, epi yo te pran desizyon pou fè tout moun sou te a jwenn plis libete ak pi bon kondisyon pou yo vivo

Lè nou sonje ke peyi manm yo te pran angajman, pou yo kale tet ak Nasyonzini, pou fè respekte dwa moun ak libete ki endispansab yo, toutbon vre, toupatou sou te a.

Lè nou sonje jan Ii enpotan pou tout moun soli dako sou sa dwa ak libete sa yo vie di, pou yo ka asepte angajman sa a nan tout sans Ii.

Asanble Jeneralla pwoklarme:

Deklarasyon Dwa Moun sa a fet pou sevi tankou pi gwo espwa pou tout moun, nan tout nasyon sou te a. Y ap eseye realize Ii, yon fason, dekwa pou tout kretyen-vivan, tout enstitisyon ki fè pati lasosyete, ka pran

Deklarasyon sa a kom gid, nan efo y ap fe, pou yo sevi ak edikasyon kom mwayen pou fè respekte dwa ak libete ki nan Deklarasyon sa a; nan efo y ap fè pou yo tabli bon jan regleman, pou soutni Deklarasyon sa a, ni lakay yo ni lot kote. Regleman sa yo sipoze ranfose, fè rekonet epi fè aplike dwa ak libete ki nan Deklarasyon sa a, nan mitan popilasyon tout peyi manm Nasyonzini yo dabo epi nan mitan popilasyon tout teritwa ki sou komannman yo.

Atik 1

Tout moun sou te a fet tau lib. Tout gen menm vale (nan je lasosyete), tout moun gen menm dwa devan Lalwa. Tout moun fet ak yon bonsans, tout fet ak yon konsyans epi youn fet pou trete lot tankou fre ak se.

Atik2

Chak grenn moun sou te a fet pou kapab benefisye libete ak dwa ki pwoklame nan Deklarasyon gila a, san okenn diferans, tankou diferans ki baze sou rag, sou koule po, sou si se fanm oswa si se gason. Pa fet pou gen okenn diferans ki baze ni sou lang, ni sou relijyon, ni sou opinyon politik oswa lot fason seten moun panse; ni pa dwe gen diferans ki baze sou nasyonlite moun, klas sosyal yo, riches yo, nan ki kondisyon paran yo te fè yo; ni sou okenn lot rezonman nan jan sa a.

Pa fet pou gen okenn diferans non plis, ki gen rapo ni ak sitiasyon politik, ni ak kalite rapo relasyon diplomatik ki egziste ant peyi kote moun nan ye a ak peyi kote moun nan soti a, kit se yon peyi oswa yon teritwa endepandan, kit Ii anba drapo yon lot peyi, ki Ii gran moun lakay Ii, oswa t a gen kek regleman ki limite pouvwa peyi gila a pou Ii pran desizyon poukont Ii.

Atik 3

Se dwa chak moun pou Ii chache mwayen pou konseve lavi Ii, konseve libete Ii epi pwoteje tet Ii.

Atik4

Pesonn pa gen dwa fè okenn moun tounen esklav ni fose okenn moun fè yon travay. Pa fet pou

gen ni esklavaj, ni kames esklav, kelkeswa jan y ap fet la.

Atik 5

Yo pa gen dwa bat okenn moun, ni fè li page mize, ni fè li sibi lot kalite soufrans pou fè li pedi kontwoli oswa fè li sispann konsidere tet li kom moun, fè li tounen zonbi.

Atik 6

Chak moun gen yon seri dwa Lalwa ba li. Dwa gila yo fet pou respekte toupatou sou te a.

Atik 7

Tout moun egalego devan Lalwa. Lalwa fet pou bay tout moun menm pwoteksyon, san distenksyon. Lalwa fet pou pwoteje tout moun menm ian, kont tout prejije ke deklarasyon sa a pa dako ak yo epi tout pwovokasyon ki ka kreye kalite prejije sa yo tou.

Atik 8

Se dwa tout moun pou otorite lajistis nan peyi kale y ap viv la, ba yo bon jan konkou pou anpeche yo viktim move zak ki dozado ak dwa Konstitisyon oswa Lalwa peyi a ba yo eke Dwa sa yo pesonn pa sipoze wete nan men yo.

Atik 9

Yo pa gen dwa rete konsa pou yo arete yon moun, ni pou yo femen li nan prizon ni pou yo ekzile li san koz.

Atik 10

Se dwa chak moun ki paret devan lajistis, pou yo tande koz li menm jan ak pa tout lot moun. Koz chak moun fet pou jije kle, san paspouki, devan yon tribinal ki pa nan patipri. Se tribinal sa a ki pou fè jijman sou dwa ak responsablite moun nan. Se tribinalla tau ki pou des ide si lalwa rekonet te gen age koz pou yo mennen moun nan devan lajistis.

Atik 11

1. Nenpot ki moun yo ta akize pou move zak, yo dwe konsidere moun nan inosan, jiskaske Lalwa vini rekonet li kom koupab; oubyen apre yo fin tande koz la nan yon tribinal piblik. Tribinal sa a dwe bay moun nan tout mwayen pou li defann tel li.

2. Yo pa fet pou kondane okenn moun poutet li te aji yon fason ki pa bon si, le moun nan tap aji a pat ko gen okenn Lwa nan peyi a, ni okenn Lwa entenasyonal ki te ko deklare moun nan pa gen dwa aji fason sa a. Menm jan an lou, yo pa gen dwa bay okenn moun yon kondanasyon ki pi gwo page sa Lalwa te fikse pou move zak la, le moun nan t ap komet li a.

Atik 12

Pesonn pa fet pou fouye nan lavi prive okenn lot moun, nan zafe fanmi li, ni nan sa k ap page andedan lakay li. Pesonn pa gen dwa fouye nan let yon lot moun ekri oswa let li resevwa, ni fè anyen ki ka dezonore moun nan oswa fè li pedi repitasyon li. Chak moun gen dwa pou Lalwa ba li pwoteksyon kont zak fouyapot ak medizan- malpalan sa yo.

Atik 13

1. Chak moun gen dwa pou li sikile lib epi pou li chwazi ki bo li vie abite nan peyi kale li'ap viv la.
2. Nenpot ki moun fet pou gen dwa pati kite nenpot ki peyi, menm si se peyi pa li. Se dwa moun nan pou li retounen nan peyi li le lide li di li.

Atik 14

1. Le gen pesekisyon, tout moun gen dwa chache refij nan an basad oswa teritwa yon lot peyi. Se dwa tout moun pou yo benefisye pwoteksyon sa a.
2. Dwa sa a pa valab si y'ap pouswiv moun nan pou yon krim Lalwa kondane, oswa pou kek ajisman ki pa ale nan menm sans ak entansyon epi ak prensip Nasyonzini yo.

Atik 15

1. Se dwa chak kretyen-vivan pou li gen yon nasyonalite.
2. Pesonn pa ka wete nasyonalite yon moun nan men li, ni retire dwa moun nan pou li chanje nasyonalite li.

Atik 16

1. Depi yon gason ak yon fi maje, kelkeswa ras yo nasyonalite yo oswa relijyon yo, yo gen dwa marye epi fonde yon fanmi. De moun sa yo toujou egalego tout tan yo ansanm epi menm le y ap kite.

2. Maryaj la pa sa fet san se pa ak lib konsantman 2 moun ki pral marye yo.

3. Maryaj se asosiyasyon ki pi konsekan nan je lasosyete. Li fet pou benefisyè pwoteksyon lasosyete ak leta.

Atik 17

1. Se dwa chak moun pou li genyen yon byen, swa poukont li swa nan tet ansanm ak lot moun.
2. Pesonn pa ka rete konsa pou li deside wete byen yon moun nan men li.

Atik 18

Se dwa chak moun pou li gen fason panse pa li, konviksyon ak relijyon lide li di li. Ak dwa sa a, chak moun sipoze lib chanje relijyon jan li vie, ak konviksyon li tau. Chak moun sanse lib fè antrenman, fè pratik, fè sevis ak seremoni pou manifeste relijyon oswa kwayans li. Li sanse lib fè tout bagay sa yo, swa poukont li swa nan yon gwoup, kit se devan tout piblik la, kit se yon kote apa.

Atik 19

Se dwa chak moun pou li gen fason panse pa li. Epi pou li gen dwa lapawol. Sa vie di tau, dwa pou pesonn pa ba li pwoblem poutet jan li panse, epi li ka sevi ak nenpot kalite mwayen pou li mache chache, swa asepte, swa resevwa enfomasyon epi simaye yo tribo-babo, ak tout kalite lide.

Atik 20

1. Tout moun lib fè reyinyon epi pran pa nan asosiyasyon san zam.
2. Yo pa gen dvva oblije pesonn vini manm okenn asosiyasyon.

Atik 21

1. Tout moun gen dwa patisipe nan direksyon zafe piblik peyi li. Gen 2 fason moun nan ka patisipe: swa li chache antre li menm-menm nan yon administrasyon Leta; swa li pran pa nan yon eleksyon lib, pou chwazi moun ki pou dirije on on li.

2. Tout moun gen dwa chache yon djòb epi jwenn nan Leta san parenn, ni piston.

3. Se sou volante pep tout pouvwa ak otorite piblik repoze. Volante sa a fet pou manifeste nan eleksyon onet, ki ta dwe fet nan yon dat fiks, kote chak sitwayen gen libete vote nan sans li vie.

Volante pep la gen dwa manifeste tau nan nenpot lot demach ki sanble ak eleksyon, kote chak sitwayen lib fè chwa ki nan gou Ii

Atik 22

Se dwa chak moun, kom manm nan sosyete a, pou Leta ba Ii garanti sekirite sosyal, sa vie di, mwayen pou Ii satisfè tout bezwen ekonomik, sosyal ak kiltirel ki endispansab pou Ii pa pedi diyite Ii kom moun epi pou devlope pesonalite Ii alez. Demach pou jwenn sekirite sosyal sa a gen dwa fet avek konkou ajans ki tabli nan yon peyi oswa avek konkou kek ajans entenasyonal, selon tom oganizasyon ak resous chak peyi.

Atik 23

1. Chak moun gen dwa travay, dwa pou Ii decide ki travay Ii vie fè 0 Ii pa vie fe. Se dwa Ii pou Ii travay nan bon kondisyon ki pa kont entere Ii epi ki pwoteje Ii.
2. Se dwa tout moun ki fè menm kalite ak menm kantite travay, pou yo touche menm sale, san paspouki.
3. Se dwa chak moun k ap travay pou Ii touche sale ki koresponn ak travay Ii ap fè a. Li fet pou touche dekwa pou Ii menm ak tout fanmi Ii ka mennen yon vi respektab. Chak fwa gen posiblite yo fet pou ta ajoute tout lot mwayen pwoteksyon sosyal ki genyen sou sale sa a.
4. Tout moun gen dwa fè kolonn ak lot moun pou fonde sendika oswa antre nan sendika ki la deja pou defann entere yo.

Atik 24

Tout moun gen dwa pran repo epi jwenn tan pou Ii anmize Ii. Se dwa moun nan pou Ii pa travay depase limit epi pou Ii gen peryod konje peye si Ii se yon anplwaye.

Atik 25

1. Se dwa chak moun pou Ii gen ase mwayen pou Ii bay tet Ii ak fanmi Ii tout kalite swen nesese tankou manje, rad, lojman, swen medikal ak tout lot sevis sosyal ki nesese. Se dwa chak moun pou Ii gen yon api pou ka maladi, donmaj, lanmo mari oswa lanmo madanm, vyeyes, nenpot lot ka oswa sikonstans kalamite ki ta vin fè moun nan pedi mwayen Ii te genyen pou Ii viv.

2. Se dwa fi k ap akouche ak ti bebe nan kouchet pou yo jwenn asistans ak pwoteksyon espesyal. Tout ti moun, pitit lejitim kou pitit deyo, fet pou benefisyè menm pwoteksyon an.

Atik 26

1. Se dwa tout moun pou y'allekol. Lekolleta fet pou gratis sitou lekol elemante ak lekol fondamantal. Lekol elemante fet pou obligatwa. Lekol teknik ak lekol pwofesyonel fet pou alapote tout moun. Epi posiblite antre nan inivesite ta dwe egziste pou tout moun, selon kapasite etid yo.
2. Edikasyon fet pou vize devlopman pesonalite moun epi ranfose respe Dwa Moun ak libete ki endispansab yo. Li fet pou fasilite antant, tolerans ak zanmitay fieri nan mitan tout peyi, tout kalite ras moun tout kalite relijyon. Edikasyon fet pou ede Nasyonzini travay pou mentni jape sou te a.
3. Manman ak papa se premye moun ki gen dwa decide ki kalite edikasyon yo ta renmen pitit yo resevwa.

Atik 27

1. Se dwa chak moun pou li decide pran pa nan aktivite kiltirel kominote a, jwi nan sa atis ak atisan ka ofri.
Se dwa li tau, pou li patisipe nan pwogre lasyans, ap fè epi pou li benefisye tau nan avantaj aktivite sa yo pate.
2. Chak moun gen dwa defann entere lalwa rekonet li genyen ak lot avantaj vizib ki soti nan nenpot ki aktivite lasyans osinon travay atis ak intelektuel k ap ekri liv.

Atik 28

Se dwa chak moun pou li fè presyon sou lasosyete, ni nan peyi li, ni nan lot peyi, pou lasosyete ranje zafe yo yon fason, dekwa pou dwa ak libete y ap pale non Deklarasyon Dwa Moun sa a, ka reyalize tout bon vre.

Atik 29

1. Chak kretyen-vivan gen yon seri obligasyon anve kominote kale li ap viv la. Paske kominote a se sel kale li kapab alez pou li devlope pesonalite li tout bon vre.
2. Le yon moun ap egzese dwa ak libete li, li pa fet pou gen lot limit ke sa Lalwa fikse, pou anpeche moun nan pilonnen dwa lot moun epi pou fè li obeyi tout prensip ki la pou fè respekte Lalwa, respekte lad piblik epi respekte byennez lot moun nan yon sosyete kale yo pratike demokrasi.
3. Kelkeswa sikonstans ki ta prezante, dwa ak libete sa yo pa ka sevi pou fè anyen ki an dezako

ak vizyon epi ak prensip Nasyonzini yo.

Atik 30

Pa gen youn nan dispozisyon ki nan Deklarasyon sa a, yo ka bay yon sans ki pou ta otorize yon nasyon, yon gwoup moun, oswa yon endividi mennen yon aktivite oswa komet yon zak k ap chache detwi dwa ak libete ki nan Deklarasyon sila a.

Source: The Office of the High Commissioner for Human Rights